

Kiedy zakazać, kiedy pozwolić –
wyznaczanie granic w
wychowaniu

Wychowanie

Proces wspomagania wychowanka w rozwoju, ukierunkowanym na osiągnięcie pełnej dojrzałości w czterech podstawowych sferach: fizycznej, psychicznej, społecznej i duchowej.

Cechy rodzica/wychowawcy

- Świadomość siebie i swojego systemu wartości
- Przeżywanie i okazywanie uczuć
- Bycie wzorcem postaw i zachowań dla wychowanka
- Zainteresowanie ludźmi i sprawami społecznymi
- Jasne zasady etyczne
- Poczucie odpowiedzialności

Umiejętności rodzica/wychowawcy

1. Umiejętności rozumienia dziecka oraz jego zachowań i okazywania mu swojego zrozumienia:

- Umiejętność słuchania
- Umiejętność prowadzenia
- Umiejętność odzwierciedlania
- Umiejętność podsumowywania
- Umiejętność konfrontowania
- Umiejętność interpretowania
- Umiejętność informowania

2. Umiejętności zapewniania bezpieczeństwa w sytuacjach trudnych

- Umiejętność wspierania w trudnościach
- Umiejętność interweniowania w sytuacji kryzysu
- Umiejętność skupiania się na problemie
- Umiejętność kierowania do pomocy specjalistycznej

3. Umiejętności sprzyjania pozytywnemu działaniu

- Umiejętności podejmowania decyzji

- Umiejętność rozwiązywania problemów

- Umiejętność wspierania w zmienianiu zachowania

Warunki sprzyjające rozwojowi wychowanka

- .Doświadczanie przez dziecko zrozumienia i akceptacji
- .Poczucie więzi uczuciowych z rodzicem/wychowawcą
- .Otwartość we wzajemnych relacjach
- .Wzajemny szacunek
- .Świadomość granic w życiu i rozwoju
- .Dzielenie się odpowiedzialnością za osiągnięcie zmian w procesie wychowania

Pokazywanie granic dzieciom

- .Granice dają poczucie bezpieczeństwa i stabilności
- .Granice określają obszar akceptowanych zachowań
- .Granice definiują związki z innymi ludźmi
- .Granice pomagają odkrywać świat
- .Granice wspomagają osobisty wzrost

Trzy modele wychowawcze

1. Model przyzwalający – brak granic, rozwiązywanie problemów przez perswazję
2. Model demokratyczny – granice zrównoważone, rozwiązywanie problemów poprzez współpracę
3. Model restrykcyjny – granice sztywne, rozwiązywanie problemów za pomocą siły

Charakterystyka konsekwencji

- **Natychmiastowe** (natychmiast po niewłaściwym zachowaniu dziecka)
- **Spójne** (zarówno między komunikatami werbalnymi i niewerbalnymi oraz między zachowaniem rodziców)
- **Logiczny związek** (konsekwencje łączą się z zachowaniem, którego nie akceptujemy)
- **Dawaniem przykładu właściwego zachowania**
- **Granice czasowe** (konsekwencje o jasno wyznaczonych granicach czasowych)
- **Czyste konto** (tak aby dziecko mogło pokazać, że potrafi dokonywać właściwych wyborów)